

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОРЯДКУ ПІДГОТОВКИ СКАРГ (ЗАЯВ) ЩОДО ПОВЕДІНКИ СУДДІ – ДЛЯ РОЗГЛЯДУ ВИЩОЮ РАДОЮ ЮСТИЦІЇ

Дисциплінарне провадження - це процедура розгляду звернення з метою встановлення обставин, що можуть бути підставою дисциплінарної відповідальності судді.

Право на звернення зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, має будь-яка особа. Громадяни здійснюють зазначене право особисто або через адвоката, юридичні особи - через адвоката, органи державної влади та органи місцевого самоврядування - через своїх представників (частина 1-2 статті 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

Скарга (заява) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, подається у письмовій формі та повинна містити такі відомості:

1) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) заявника, його місце проживання (перебування) або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку;

2) прізвище, ім'я, по батькові та посада судді (суддів), на дії якого (яких) скаржиться заявник;

3) конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного правопорушення, що відповідно до частини першої статті 92 цього Закону може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді;

4) посилання на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені заявником відомості.

Скарга (заява) підписується заявником із зазначенням дати її підписання.

Вища рада юстиції затвердила та розмістила на своєму офіційному веб-сайті зразки скарг (заяв) щодо поведінки судді:

- скарга (заява) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді ([Додаток 1](#));

- скарга (заява) щодо порушення суддею вимог щодо несумісності його посади із заняттям діяльністю, забороненою Конституцією України та законами України ([Додаток 2](#)).

Одночасно відповідно до частин 1-2, 5 статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат має право на сесії Верховної Ради України звернутися із **запитом** до Президента України, до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

Депутатський запит - це вимога народного депутата, народних депутатів чи комітету Верховної Ради України, яка заявляється на сесії Верховної Ради України до Президента України, до органів Верховної Ради України, до Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ і організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції.

Президент України, керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, до яких звернуто запит, зобов'язані повідомити народного депутата, групу народних депутатів, комітет Верховної Ради України у письмовій формі про результати розгляду його (їх) залиту у **п'ятнадцятиденний строк** з дня його одержання або в інший, встановлений Верховною Радою України, строк.

Якщо запит з об'єктивних причин не може бути розглянуто у встановлений строк, Президент України, керівник відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, до якого звернуто запит, зобов'язаний письмово повідомити про це Голову Верховної Ради України та народного депутата, групу народних депутатів, комітет Верховної Ради України, який вніс (які внесли) запит, і запропонувати **інший строк, який не повинен перевищувати одного місяця** після одержання запиту.

Відповідно до частини 1-2 статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат має право на **депутатське звернення** до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності та підпорядкування, об'єднань громадян з питань, пов'язаних з депутатською діяльністю, і брати участь у розгляді порушених ним питань.

Депутатське звернення - викладена в письмовій формі пропозиція народного депутата, звернена до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян здійснити певні дії, дати офіційне роз'яснення чи викласти позицію з питань, віднесених до їх компетенції.

Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, керівники підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян, яким адресовано депутатське звернення, зобов'язані **протягом 10 днів** з моменту його одержання розглянути і дати письмову відповідь. У разі неможливості розгляду звернення народного депутата у визначений строк його повідомляють про це офіційним листом з викладенням причин продовження строку розгляду. Строк розгляду депутатського звернення, з урахуванням продовження, **не може перевищувати 30 днів** з моменту його одержання.

Відповідно до частини третьої статті 17 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітети Верховної Ради України мають право звертатися з питань, віднесених до предметів їх відання, до Голови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів Верховної Ради України, державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності.

Звернення від комітетів розглядаються в порядку, передбаченому Законом України «Про статус народного депутата України» для депутатських звернень.

Тобто Законом України «Про статус народного депутата України» визначено 15-денний строк розгляду депутатського запиту, 10-денний - депутатського звернення та звернення з комітетів. Строк розгляду депутатського запиту може бути продовжено до одного місяця, а депутатського звернення - до 30 днів.

Згідно з частиною другою статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції» провадження щодо звільнення судді за порушення присяги проводиться за правилами і у строки, передбачені для здійснення дисциплінарного провадження.

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» закріплено особливий порядок притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, яким відповідно до частини четвертої статті 48 Закону забезпечується незалежність судді. Вказаним Законом **не встановлено строків здійснення дисциплінарного провадження** щодо судді, що відповідали б строкам, передбаченим для розгляду депутатського звернення (запиту) відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України».

Таким чином, **за наявності підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності будь-яка особа вправі звернутися до відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження, зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді виключно у порядку, визначеному Законом України «Про судоустрій і статус суддів».**

ВИРІШЕННЯ		
Звернення до ВРЮ з належним чином оформленою скаргою та уповноваженою на подання такої скарги особою:		
Громадяни - особисто; - через адвоката	Юридичні особи - через адвоката.	Органи державної влади та органи місцевого самоврядування - через своїх представників.

Скарга (заява) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, подається у письмовій формі та **повинна містити такі відомості:**

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) заявника, його місце проживання (перебування) або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові та посада судді (суддів), на дії якого (яких) скаржиться заявник;
- 3) конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного правопорушення, що відповідно до частини першої статті 92 цього Закону може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді;
- 4) посилання на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені заявником відомості.

Скарга (заява) підписується заявником із зазначенням дати її підписання (**частина 3 статті 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»**).

Таким чином, для того, щоб народному депутату України реалізувати своє право на звернення до ВРЮ та ініціювати дисциплінарне провадження щодо судді **Верховного Суду України чи вищого спеціалізованого суду**, йому необхідно:

1. Звернутися до ВРЮ з письмовою скаргою (заявою) щодо поведінки судді особисто;

2. У цій скарзі (заяві) зазначити усі відомості, передбачені частиною 3 статті 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» ([Додаток 1](#));

3. Скаргу (заяву) скріпити особистим підписом та зазначити дату її підписання.

Скарга (заява) щодо поведінки судді **місцевого чи апеляційного суду** (в тому числі і за наявності підстав для звільнення судді з посади у зв'язку з порушенням присяги) подається безпосередньо до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. В іншому разі відповідно до частини шостої статті 93 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» звернення повертається Вищого радою юстиції без розгляду, оскільки порушується питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів, провадження щодо яких не підвідомче відповідному органу, що здійснює дисциплінарне провадження.